

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravnistvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Jugoslovansko bojišče.

Na bojišči imajo zadnje dni Črnogorci lepe vspehe. Zavzeli so Gačko, več utvrjenih turških kul, in po ostrem boji so 14. julija uže tvrdnjava Blagaj, ki prav pred glavnim mestom Hercegovine, pred Mostarom leži, vzeli in so v njo marširali. V Mostaru vlada vsled tega strašna groza. Kristijanje se boje, da bodo Turki prej poklali jih, predno Črnogorci mesto zavzemo. Turki pa se Črnogorcev boje. Mej tem ko to pišemo, najbrž Črnogorci uže nastreljavajo s svojimi kanoni Mostar. Vse je odvisno, če se jim posreči kmalu dobiti to glavno hercegovinsko točko. Gotovo, da se bodo Turki obupno branili in mogoče je, da bodo Črnogorci dolžjo borbo imeli. Ker je Klek od avstrijske strani zaprt, Turki pomoči od morja ne bodo dobili, od srbske meje tudi ne, navezani so torej na lastno moč. Da so tudi Turki v brambi o utvrjenih krajih jako vztrajni, to kažejo (kljub vsem svojim lažem) okolo srbske meje. Če pa kmalu Mostar pade, mogó Črnogorci marširati v Bosno na Sarajevo, ali celo naravnost Srbom na pomoč.

Srbski oficijozni telegram od 17. t. m. poroča, da je turška depeša o zmagi 9. jul. zlagana, da je zmaga nad Černjajevom popolnem izmišljena. Srbske predstraže stojé še zmirom pred Novim Pazarom, (če prav so Turki ondan poročali in neki Nemci verjeli, da

so Srbi čez mejo zapodeni in štiri ure daleč gnani bili). Srbska vojska je zavzela celo Topico dolino. Alimpić poroča, da Turki v Bosni neusmiljeno mučijo, kristijane. Bosenški vstaši so zastavili Turkom pot mej Bjelino in Račko in mej Bjelino in Tuzlo. Vest, da je srbski oddel vojske avstrijsko mejo pri Drenkovi oskrnil, tudi nij resnična. Ravno tako ne ona, da so Turki vzeli, mali Zvornik, ker so bili tu odbiti. V Novej Varoši so Turki kristijanske ženske in otroke tako postavili pred-se, da so jih srbske kugle zadevati morale. Potem tacem se ve, da so morali Srbi odnehati z navalom.

Turšk telegram poroča, da so Srbi pustili 16. julija brez boja Babino glavo in se za mejo nazaj potegnili. Če nij ta telegram prav navadno turšk, potem je Černjajev svoj plan irpremenil tako, da bode pred Nišem samo defenziven, branil se, in morda kar ima vojske na razpolaganje, dal Lješaninu na Timok.

Iz Rusije je komandiranih od strani vlade več bolničnih pomočnikov in 4 zdravniški asistenti iz peterburške klinike na bojišče v Srbijo, kjer zdravnikov in zdravil primanjkuje.

Iz Belgrada 14. julija.

[Izv. dop.]

Svoj denasnji dopis začenjam s svárilom, verovati temu, kar poročajo in lažejo nemške novine o tolicih turških zmagah.

Kakor vidite iz mojega telegrama, kate-rega sem vam denes odposlal, je naša vojska pod Lješaninom zdaj tudi na Timoku z dobrim vspehom ofenzivo začela, ter so bili Turki pod Osman-pašom iz svojih pozicij izterani, in v beg zapodeni, da si je bila v teh pozicijah najizvrstnejša turška vojska, katera je še le te dni iz Carigrada došla. Ako človek čita vaše turko-filske dunajske liste, mora misliti, da je naša vojska v najslabšem stanju, in da se ne more dolgo držati; a protivno je istina, naša vojska je dozda, razen odeljenja pod Zahom, povsod napredovala, navdušenje njeno je veliko in število raste od dne do dne. K Lješaninu je došlo še čez 6000 Bulgarov, in vsak dan dolazijo še nove čete. Ako se ne čuje, da so Bulgari povsod uže prišli za orožje, uzrok je temu to, da nijso še povsod doznali, da je Srbija s Turško uže boj začela, ker so komunikacije pretrgane. A kad za vojno doznaju, bode najmanj 150.000 Bulgarov poprijelo za orožje.

Pri Bjelini so Turki skupili iz vseh krajev na okolo vse turške vojake, okolo 8000. Jeden ranjen turški vojak iz Tuzle, kateri pri nas v bolnici leži, priča, da je, ko so Srbi napali Bjelin, vsem vojnikom v Tuzli in okolici došla zapoved, da naj idejo v Bjelino, in da so morali marširati noč in dan. Ako Srbi vzamejo Bjelino, potem jim je pot daleč v Bosno sloboden.

Listek.

Trsna uš.

(Humoreska spisal J. L.)

(Konec.)

III.

Precej dobre volje vstane drugo jutro gospodar in se poda najprvo na vrt. Tam uže vidi doktorja in Reziko v živahnem razgovoru. Deklica je bila zagledavši očeta, malo v zadregi, a kmalu si pomore s tem, da začne prav pridno zajutrek pripravljati. Ko si gospoda po pozdravu in odzdravu v roke sežeta, pravi Štupar veselo: „Vaša esenca je zares izvrstna; po družih tacih rečeh navadno glava boli, denes pa sem popolnem zdrav. Pa mislite si, ta bedasti Hribar me je hotel sinoči preveriti, da je to strup, in da se hočete otrovati. Da, saj pravim, kakor ga cenim in rad imam, vendar moram reči, da v njegovih možjanih nij vedno vse v pravem redu.“

Janko zmaje z glavo in resno pred se gleda. „Jaz se bojim pri njem še nekaj drugega,“ pravi počasi.

„Še nekaj drugega,“ odvrne naglo prestrašeni Štupar — prosim povejte vendar odkrito, saj sva sama.“

„Ali ga gospod Hribar kaj rad pije?“ vpraša doktor za nekoliko časa.

„No, brani se ga baš ne, pa . . .“

„Nekaterim je to zelo nevarno, posebno polnokrvnim in tak se mi zdi vaš prijatelj. Bilo mi je to uže včeraj na mislih, in če smem reči mej nama, — meni se zdi, da se prikazujejo pri njem uže prva znamenja one bolezni, ki jo imenujemo „delirium tremens“, in le to ga more v kratkem dohiteti.“

„De—delir—mentis — kaj pa je to?“ povprašuje Štupar ves prestrašen.

„To je bolezen, pravi doktor, v katerej človek pijači udan izgubi vso zavednost in se sploh vede, kakor bi zblaznel.“

„Za boga!“ jeclja Štupar — „na čem pa poznate to?“

„Imel me je včeraj za samomorca, — potem je trdil, da se phylloxera z vražami in hudičem ukroti. Tudi je hotel sinoči vedeti, da je on trsna uš, da je vinska trta zanj, ne pa spalnica.“

„To je bilo gotovo le od vina.“

„Jaz ga tudi potem ne sodim, pa njegove oči ga izdada.“

„Česa še ne poveste, za božjo voljo, — in jaz sem bil pripravljen še svojo hčer za ženo dati mu. Torej na očeh!“

„Mogoče, da se motim, pa kot prijatelj

sem vas moral opozoriti, predno storite ta korak. Saj ste bili tudi vi včeraj toliko dobri, da ste me zagotovili svojega prijateljstva.“

„Predragi gospod doktor, jaz sem vam vsakako dolžan hvaležen biti. Da previden hočem biti, sreča lastnega otroka mi mora najprej na srci ležati.“ Pa nakrat se nekaj drugega spomni in naglo pristavi: „Kaj pa ko bi tudi meni vino škodovalo?“

„Ne bojte se, samo preveč ga ne smete piti.“

„To se ne bode več zgodilo, — kakor sinoči; bog ve, da ne. Pa povejte mi resno se li gotovo bojite, da bi Hribar —?“

„Tiho,“ odgovori, doktor na Reziko in deklo kazoč, ki sta ravno prinesli zajutrek na mizo ven na vrt — molčati moram, dokler ne vemo gotovega.“

Štupar prikima. — Zajutrek je bil sedaj napravljen in gospoda prisedeta. Ko pa vidi gospodar mesto za Hribarja prazno, obrne se proti Reziki in jo vpraša, ali še res nij vstal. Ta odvrne, da ga je uže večkrat hotela zbuditi, da pa še vedno trdno spi.

„Saj nij njegova navada, tako dolgo ležati,“ reče Štupar; „hočemo ga pustiti še dalje v miru?“

„O nikakor ne, odgovori hitro Janko; vstane izza mize, migne vrtarju, ki je blizu

„Wiener Abendpost“ je donesla vest, da so v bojih pri Bjelini tudi katolici se borili proti Srbom. To je istina, samo, da to niso bili bosenski katolici, nego pravi pravcati Magjari iz Ogerske. 45 teh hrabrih turških bratov so naši ujeli in jih imamo, a mnogo jih je poginilo pobitih od našega orožja. Na posledku moram vam pričati še o jednom dogodjaju, kateri prekrasno na videz iznaša lažnjivost in brezobraznost dopisnika „Nove slobodne Mohamedanke.“ Pred nekoliko dnevi dobi tukajšnji dopisnik beškega lista „Extra-blatt“ neki Levy iz Negotina, sledeči telegram: „Wallsee von „N. Fr. Pr.“ todt. Coytouky und Galli verwundet, befinden sich in bester Pflege in Hruševatz.“ Še tisti dan dobi avstrijski konsul iz Beča telegrafično zapoved, da naj izve, kaj je v tej stvari. Naša vlada je takoj telegrafirala na vse kraje, kjer koli stoji srbska vojska, ali od povsod jej je došel odgovor, da se za tak slučaj, da bi bil ubit ali ranjen kakov dopisnik, nikjer nič ne ve, pa da i za te tri dopisnike se ne zna, kje so. Prej je vsak mislil, da je omenjeni telegram istinit in tretji dan je poslala naša vlada in avstrijski konsulat svoje uradnike v gostilnico, „Srbska krona“, kjer so pred odlokom v vnotrašnjost dežele ti korespondenti stanovali, da popiše zapuščene stvari Wallsee-a, kolikor jih je tukaj pustil, kjer se je mislilo, da je res mrtev. Morete si misliti, kako je bilo začudenje, ko so se tisti dan ob 5. po polu dne vsi trije korespondenti zdravi brez jedne rane v gostilnico „Srbska krona“ vrnili na pitje. Takoj se je začelo kombinirati, kdo bi bil mogel poslati ta telegram. V Nagotinu nobeden ne pozná te osebe; imena so bila pravilno pisana; telegram bil je podpisan „Zaitz“. Osebe s tem imenom v teh krajih nij nobene, pa zvedelo se je, da je nekov „Zaitz administrator „N. F. Presse“. Vsak je takoj rekel, da je to mogel telegrafirati le — Wallsee sam! Švindler! In to je lahko mogoče; kajti Wallsee nij dobil od našega ministra legitimacije, da more iti kakor dopisnik k srbskeji vojski; ako je on te-

legrafiral „N. Fr. Pressi“, da je to dovoljenje dobil, kakor ona trdi, to je on lagal; on je odpotoval brez dovolje v vnotrašnjost; na potu so ga sigurno pitali za legitimacijo, a ko je nij imel so ga vrnili nazaj! Več nego verjetno je, da je pri tej priliki v nameri, da se maščuje in da bi se le njegovo ime imenovalo, odpravil omenjeni telegram, računajoč, da bo „N. Fr. Presse“ ta slučaj potrebila, in divjala zoper Srbe, da jej korespondente ubijajo. In istina, v poslednjem listu to uže čini, ali na veliko blamažo sebe in svojega lažnjivega dopisnika, kateri je takoj od tu iz Belgrada pobegnil, ko je dobil poziv, da naj na policijo pride, da bi se moglo dobiti razjasnilo o telegramu.

Drugikrat kaj več o lažnjivosti dopisnikov peštanskih in bečkih židovskih listov.

Politična pisma.

VI.

Proglas, kojim knez Milan srbskemu narodu naznanjuje vojno s Turki, izreka trdno nado in prepričanje, da bodo razen Črnogorcev, Bošnjakov, Hercegovincev in Bulgarov, recimo razen slavjanskih narodov na Turškem, — tudi potomci Temistoklja in Bočara in rumunski „bratje“ Srbom pomagali.

Če bi to samo diplomatska fraza bila, čes, da se Grki in Rumuni ne bi mogli izgovarjati, da nijso bili k sodelovanju pozvani, bi se mi ta točka Milanovega proglasa jako dobra zdela. Toda meni se dozdeva, da to nij bila gola fraza ampak, da je srbska vlada zares pričakovala, da bodo Grki in Rumuni posredno ali neposredno kaj v korist Srbov storili. Jaz opetujem, da to nij bila fraza, ampak prava nada Srbov.

Srbu je Grk, kot potomec oznanovalec „svete vere“ več nego kdorkoli, a Rumun mu je „pravoslavni brat.“ Tako mislijo Srbi o Grkih in Rumunih, čeravno jim je lahko bilo prepričati se, da ta in oni sta zagrizena sovražnika Slavjanov in tudi Srbov.

Grki so svojo „sveto vero“ porabljali in jo porabljajo še dandenes le za dva čisto se-

bična namena: prvič za to, da se po popih, za koje pošiljajo v slavjanske kraje iz Carigrada najhujše oderuhe, se ve da samo rojene Grke, obogatujejo in zato, da bi po tem, ko turško gospodarstvo mine, sami gospodovali nad turškimi Slavjani, tako, kakor n. p. Nemci in Magjari pri nas. Ako so se Grki na Kandiji proti Turkom puntali, so zato na Bulgarskem v Bosni, Tesaliji in Macedoniji itd. vse jedno turški ogleduhi in beriči zoper Slavjane bili. In Turki so to dobro vedeli, zato pa tudi fanarijski element v slavjanskih deželah vedno podpirali in branili. Najhujši preganjevalci bulgarskih učiteljev na Bulgarskem so bili Grki. Večkrat sem slišal, da Slavjanu na Turškem je skoro lažej prenašati turško trinoštvo nego trinoštvo grških škofov. Zato so tudi Bulgari toliko let prizadevali si, od grškega patrijarha v Carigradu osvoboditi se in svoj bulgarski eksarhat napraviti, kar se jim je pod prvim veliko-vizirstvom Mahmud-paše s pomočjo generala Ignatijeva tudi posrečilo. Od tega časa so Grki v Carigradu in Atenu očitno začeli svoje sovraštvo do Slavjanov in do Rssije izjavljati. V Macedoniji, Tesaliji in v Bosni je ostalo pri starem: grški škofje so ostali in derejo in ovađujejo še dandenes Slavjane. To vse je moralo znano biti srbskeji vladi.

Kar pa se Rumunov tiče, vem iz lastne skušnje, da Slovane ravno tako sovražijo in se jih ravno tako boje, kakor Magjari, naj si bodo Slovani kojega koli veroizpovedanja. Sploh je Rumun v knježevini preveč demoraliziran, da bi mu vera kaj mar bila in preveč omehkužen, da bi v boj podal se. (Mi bi radi, in kmalu bomo videli, ali se je č. g. dopisnik v tem zmotil. Uredn.) Vikati in šopiriti se, to jim je prirojeno.

Srbski plan za sedajšnje vojno s Turki se ne opiра samo na strateške, ampak tudi na diplomatske in politične razloge. In o tem sem se namenil denes nekaj spregovoriti.

Pravijo, da je Černjajev glavni zapovednik srbske vojske, meni pa se dozdeva, da

polival gredice in mu veli, naj pristavi lestvo na okno Hribarjeve sobe.

To se brž zgodi in doktor stopa urno po klinih ne zmenivši se, kaj mu je prigovarjal Štupar, in začne močno na okno trkati. Kmalu se zasliši iz sobe ropotanje, renčanje in nazadnje skoro vpitje. Sedaj se prikaže skozi okno, na katerem je doktor bobnal, razmršena Hribarjeva glava. Mladi učenjak se hitro umakne hlastnosti Hrvatovej in ga nagovori:

„Bog pomagaj, kaj vselej tako kričite, kedar vas zbude. Pojdite zajuterkovat, da se vam ne ohladi!“

„Saj ne morem,“ pravi Hribar žalostno, „ker soba nema nobenih vrat.“

„Kaj pa da ne, še dvoje ima!“ se oglasi na vrtu Štupar, ki nij vedel ali bi se smijal ali jezil: „nikar se ne norčujte, — kaj še nijste sinočnje opitnosti prespali?“

„Jaz sem trezen, povzame Hribar, in vem kaj vidim in česa ne; toda vrat, ki so bila včeraj tu, ne vidim. Božja pomagalka, kako sem pa notri prišel? — Nikar se ne smijajte, gospod doktor, stopite višje in pričajate se, ali sem začaran, ali ka-li?“

Doktor pomigne Rezikinemu očetu, kakor bi hotel reči: Sedaj se pričajate, imam li prav, ali ne, potem pa stopi po lestvi nekoliko višje in pogleda v sobo:

„Kaj pa hočete gospod?“ reče precej glasno

da ga je lahko slišal tudi Štupar. „Jaz vidim dvoje prav pripravnih prat: izvolite si jedna in pridite doli k nam!“

Strmo se ozira Hribar po sobi. „Tedad vidite vrata? — kako srečni ste! Bog pomagaj, vse vidim dobro, a vrat nobenih ne.“ Rekši si mane oči in gleda debelo okolu sebe.

„Tedad, da jih nema, pa pojdite skozi okno doli, če se nečete potruditi skozi vrata.“

Zmešanemu gospodu je bilo po volji iznebiti se začarane sobe, torej si z nogami in rokami pomaga skozi okno na lestvo in na vrt. Tu se zopet začne pričkanje mej Hribarjem in Štuparjem o vratih, a doktor sili na vso moč, naj se pred použije zajutrek, sobo bodo uže potem šli ogledat. To se mu je tudi posrečilo in gospodje sedejo. V tem, ko se je Hribar še vedno čez sobo sam soboj jezil, zašepne doktorju gospodar: „Skoro sem vaše misli gospod, manjka mu je, manjka.“

Po zajutreku je bila Hribarjeva prva skrb, povesti gospoda v svojo sobo, kjer je bilo pa v tem od vrtarja, dekle in Rezike vse v prejšnji red spravljeno. Če tudi trdi Hribar, da je bilo malo poprej v sobi vse drugače, Štupar si vendar družega ne misli, nego, da ga prijemlje ona bolezen, o kateri mu je pravil doktor. Zatorej je bil vesel, da je on končal pravdo s tem, da jih je opomnil

iti gledat trte. Janko vzame torbico soboj. Štupar ostane zadej z obljubo, da pride kmalu za njima.

V resnici nij bil naš prijatelj baš pri volji krasno jutro z mikroskopičnimi preiskavami tratiti si, hotel se je le svojega čudnega tekmeča po najlažej poti znebiti. S takimi mislimi in v pogovoru s Hribarjem hodi uže jedno uro po vinogradih, ko najde pripraven kraj v izpeljavo svojega namena, namreč mravljišče, ki pa nij bilo obilno in se nij lahko izpoznalo, da prebiva tu veliko število pridnih živalic, ker je bilo s travo obraščeno. Predno gresta na delo, meni doktor, smel bi on pač njegovo orodje malo si ogledati. Utrujenemu Hrvatju je bilo to po volji, torej sede pred doktorjem kar na mravljišče. Pa ne da mu časa, da bi si ogledoval predolgo svoj sedež, nego odpre hitro torbico in vzame ven črno sklenico in reče svojemu tovarišu:

„Tukaj pogledjte, to bode pregnalo trsno uš. To „sulfocarbone potassii“: hočete poduhati?“

Sedaj odmaši posodico, v kateri je imel zelo omotljivo tekočino, ter jo približa rudečemu nosu Hrvatovemu; ta poduha, nekaj zamrmra in se zgruje potem nezaveden na tla.

Ko tako doktor srečno svoj namen izvrši, spravi zopet svoj „narcoticum“ skrije se precej daleč od Hribarja za grm in ga opazuje.

je on le zapovednik „južne“ srbske vojske, kajti drugače bi mi nerazumljivo bilo, da se je precej pri prvem njegovem činu mej njegovim vojevanjem in splošnim srbskim planom protivrečje pokazalo.

Turški tvrdjavi Vidin in Niš ste si jako blizu druga drugej. Iz Vidina v Niš pelje po ravnini ob Timoku vojna turška cesta. Prav v kratkem času more turška vojska iz Vidina Nišu na pomoč priti. Deligrad, glavni stan južne srbske vojske pa je slab operativni temelj za to vojsko, zato, ker ga Turki iz severne, izhodnje in južne strani morejo napasti, namreč iz Vidina in Niša. Ker je Niš velika tvrdjava prve vrste in ker je v njej skoro toliko turškega vojništva, kakor ga ima Černjajev, ki mora v čistem polji proti njej operirati in ker se mu na Deligrad nij zanašati, je treba bilo pri Zaječaru ob Timoku tako močen oddel srbske vojske postaviti, da ne brani samo Timoka, ampak da zamore z ofenzivnim postopanjem proti Vidinu Turke zadržati, da ne zgrabijo v hrbtu tiste srbske vojske, ki proti Nišu vojuje.

Ravno tako je menda Černjajev stvar predstavljal si, kajti, ko se je k Nišu vzdignil je zahteval, da Lješanin, zapovednik srbskega oddela pri Zaječaru ob enem Turke pri Vidinu napade, da mu ti v hrbet ne padejo. Na to še le je vojno ministerstvo v Belgradu Lješaninu ukazalo, da se mora na vsak način proti Vidinu vzdigniti. Vidinska posadka je v začetku štela samo 10.000 turških vojakov, to je toliko, kakor srbski oddel v Zaječaru. Ali v zadnjem trenutku so Turki poslali drugih 10.000 mož iz Ruščuka v Vidin, tako da so bili dvakrat tako močni, kakor Srbi v Zaječaru. To je Lješanin zvedel predno se je vzdignil tudi v Belgrad naznanil, pa iz Belgrada se mu je ukazalo, da more vse jedno Turke napasti. On je to storil in je bil nazaj v Zaječar vržen. Mej tem časom je Černjajev Babino glavo naskokom vzel, ter se na južni strani Niša vsadil in komaj osvojivši si Ak-Palanko, mesto, katero mu dopusti brez ne-

varnosti mimo Niša z Lješaninom občevati, je odposlal jeden oddel svoje vojske Lješaninu na pomoč, da ta vojskovodja zopet more ofenzivno proti Vidinu postopati, kar se je sicer tudi zopet zgodilo, toda Černjajev se je vsled tega toliko oslabil, da Niša ne more napasti; on je tedaj le za to skrbel, da si tudi na južni strani Niša osvoji take kraje, da ga Turki niti iz Niša, niti iz Sofije, niti iz zapadne strani ne morejo napasti. Poslal je tudi bulgarskim vstašem v Balkanu orožja, vstaše iz Stare planine pak je k sebi potegnil, da organizira in potem pri Nišu porabi. Lješaninu so mej tem časom tudi iz Srbije podpore poslali, toda, ker Turki po Donavi vsak dan veliko nove vojske dobivajo, Srbi niti pri Nišu, niti pri Vidinu ne morejo nič odločilnega storiti. In tako so Černjajevu zdaj vsled podpor, ki jih je Lješaninu poslal, roke zvezane.

Ako bi se bil obči srbski vojni plan s Černjajevu strategijo ujemal, bi bili Srbi precej iz početka na Timok toliko vojske postavili, da bi bil Lješanin mogel ofenzivno postopati, ne da se Černjajev oslabi. In to bi se bilo moglo zgoditi, ako bi bili na Drino le toliko vojakov poslali, kakor jih je bilo za defenzivo potreba. Osoda te vojne se ima mej Vidinom in Nišem odločiti. In to se bi bilo uže zgodilo ugodno za Srbe, ako bi bilo iz početka v tem kraju dosta srbske sile. Potem bi bili lahko v Bosno vojakov poslali, kolikor bi jih bilo treba, kajti po odločnej bitvi pri Vidinu, bi se Turkov na bulgarski strani ne bilo bati. Kar bi jih bilo po donavskih tvrdnjah ostalo, bi jih bil bulgarski vstanek zadrževal, kateri bi se bil po za Srbe ugodnej odločilnej bitvi popolnem razširil.

Toda srbski vojni plan se je na druge faktorje oziral. Prvič jim je le za to bilo, da si Bosno osvoje, da jo brž Milan v svojo kraljevo krono vplete, ne misleč na to, da če Turki pri Timoku zmagajo, jim v hrbet planejo, tako, da bi se srbska vojska iz Bosne morala vrniti, da domovino brani. Tudi na to

nijso mislili, da je Bosna polna malih tvrdjav, v katerih se turške posadke lahko dolgo branijo in tako napredovanje Srbov zadržujejo. Bosna je imela uže od nekdanj mnogo tvrdjav, a mnogo jih je dal, stare popravivši, Omer-paša še sezidati od leta 1849. do 1859.

Pa ne samo to je krivo, da vojna dozdej nij boljšega uspeha imela. Srbska vlada se je preveč na svoje preljuje jednoverske „brate“ Rumune zanašala. Ristić je pričakoval od bu-kareške vlade, da, čeravno ne bo Srbom pomagala, jim bo vsaj prijazna ostala. Zgodilo se je ravno narobe. Rumunska vlada je dala poloviti tisoče Bulgarov, ki so se na Rumunskem pripravljali, da udarijo v Bulgarijo precej, ko Srbi Turkom vojno napovedo. Ker se tako Turkom v Ruščuku ničesa nij bilo bati niti od Rumunov samih, niti od bulgarskih čet, ki so se na Rumunskem organizirale, in katerim je bila posadka v Ruščuku namenjena so mogli toliko vojništva iz Ruščuka v Vidin poslati, da so pri Zaječaru v prvem trenutku zmagali, ter Černjajeva primorali, oslabiti se. Upajmo, da bode kljubu vsemu temu še zmaga jugoslovanska.]

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. julija.

Magjari so tudi „generala“ Stratimirovića prijeli in zaprli precej, ko je na domačo zemljo stopil. Stratimirović je namreč na željo Černjajevovo moral izstopiti iz srbske vojske, ker je tujim žurnalistom preveč o vojnem črteži pripovedoval. Kljub temu so ga Magjari kot ogerskega podložnika precej zaprli, uže ker je le nameraval vojevati zoper Turke.

Vnanje države.

Rumunska terjatev za ceno, da ostane nevtralna se zdaj tudi iz Carigrada javlja in je takozvani Donavski delta. Ko bi Turki ne privolili, kakor so rekli, potem je vmešanje Rumunije v boj verjetno. Če Turki privolijo, potem Rumuni doma ostanejo, če so prav prej Srbom obetali.

Angleška se če dalje bolj nazaj poteguje v orijetalnem vprašanju. Blamirala se

„O kacic desetih minutah se bo uže zbudil, misli si Janko, če bodo razdražene mravlje svojo dolžnost storile, in če v tem Rezikin oče ne pride, je vse dobro.“

Tako se je tudi zgodilo. Štuparja nij bilo in Hrvat se za nekoliko časa zbudi, ter jame strmo okoli sebe gledati in poluglasno mrmrati: „Doktor mi je kazal tu svoje reči, — in v tem sem zaspal — pač čudno! Sedaj je moral otiti, ker ga nij nikjer videti: gotovo je doma kaj pozabil. Pa kaj je to, da sem zaspal in bog ve, ali sem pred ali pozneje. Oh, kako imam trde ude in glava me menda tudi boli; se ve, da včeraj nijsem baš trezen bil, in denes sem imel z vrati opraviti: sedaj sem pa kar najedenkrat zaspal, ako-pram, kakor se mi zdi, nijsem bil zaspan — le kako je to? Jaz se sam sebi čuden zdim. Pa kaj je to — hudirja“ — in sedaj se začne tipati, drgniti in valjati sem ter tja. Kamor se prime, povsod ga peče, srbi in boli, kakor bi imel obleko iz kropive. — Ko se natančneje ogleda, vidi da mu lezejo mravlje v celih procesijah po obleki. Skoči kvišku, kolikor hitro mu rejen trebušček pripusti, jame renčati, mahati z rokami na vse strani, otre-suje se jezno in sploh na vso moč trudi znebiti se nepovabljenih gostov. Toda ves trud je zaman: nadležne mravlje so uže predaleč zašle, da bi se dale brž pregnati; tembolj ko

se suče, bolj mu pritiskajo do živega. Ko vidi, da mu še glava nij več varna, in da bi bilo treba še lep čas čakati, da bi se mravljem poljubilo najti pota iz črevljev, šine mu kmalu prava v glavo. Kakor mučenik, se ozre žalostno okoli sebe, ga li nihče ne vidi, in ko se o tem prepriča, sleče se sukno in vse kar je imel ne sebi. Vsako posebe skrbno otreša.

Kakor hitro doktor namero Hrvatovo spozna, hiti v Štuparjevo hišo in zagleda tam gospodarja in njegovo hčer. „Pojdita hitro pogledat, pravi ves spehan, gospod Hribar nori, da, nori popolnem!“

„Bog se usmili“ — zajecelja Štupar prestrašen, „kaj pa dela?“

„Idita se sama prepričat. Čudila se bodeta.“

Štupar se je hotel še nekoliko obotavljati, pa doktor in Rezika ga pripravita, da gre z njima, kolikor mogoče hitro. Ko pridejo blizu, vidijo Hrivata v samej srajci po svojej obleki mahati in jo otrešati. Rezika, ko hitro ga zagleda, zbeži nazaj. Štupar pa strmi in gleda početje svojega prijatelja.

„Mislite si, reče doktor, jedva sva prišla do tam-le, kar se začne Hribar slačiti in kričati, da je on sam trsna uš, in da naj ga s povekševalnikom preiskujem. Lehko si misliti, da sem mu ušel izpred obraza in hitel vam povedat.“

Za božjo voljo, kaj pa počenjate, ste iz uma?“ kriči Štupar ves iznenadejen. V tem trenutku se začuje tudi od bližnje ceste sem glasno krohotanje nekaterih kmetov, ki so od tam Hribarja zapazili. — Ta pa zija na vse strani, zagleda Štuparja in doktorja in pa druge nepoklicane opazovalce. Velike sramote sam ne ve kaj bi počel — a razpostavljati tako se tudi ne more in ne sme radogledim očem, torej pograbi v naglici svojo odleko in jo udere, kolikor, najhitreje je mogel, v bližnjo goščavo.

Štuparjeva volja nij bila iskati ga, torej gresta z Jankom domov. Hrivata nij bilo potem več videti.

Nekaj dnij pozneje dobi Rezikin oče od Hribarja pismo, v katerem se opravičuje, da se nij poslovil, in da naj mu prijatelj ne zameri, če ne pride več k njemu.

Sedaj se tudi Janko očetu razodene in prosi, naj mu da Reziko v zakon; razodene mu tudi, da se mu ne treba bati trsne uši, ker je v teh krajih nij.

Štupar je sicer malo majal z glavo, a proti zvezi svoje hčere z doktorjem imel nij ničesar ugovarjati.

Še predno je jeden mesec pretekel, zvedel je Hribar, da je njegova obljubljena nevesta žena dr. Ivana Prelaza.

Sp. J. L.

je pred Evropo in pred svojim narodom. Celo lord Derby je te dni dejal: „Mi smo bolnemu možu obljubili braniti ga proti vsacemu, kdor bi mu hotel življenje vzeti, ali ne moremo ga braniti proti samomoru ali proti narturni smrti.“ To je uže resignacija in izpoznanje, da Turčije nij rešiti več.

Iz **Rima** poroča „W. T.“: Odičen slovansk prelat je izročil papežu spomenico s slovesnim pozivom, naj krščanskim narodom, ki se bojujejo proti Turčiji, splošne simpatije katoliškega sveta nakloni, in ga je spominjal, da je imenoval praznovanje zmage pri Lepantu triumf krščanstva proti islamu. — Ali bode papež kaj storil za kristijane, da si so Slovani in pravoslavni?

Španjska zbornica je 16. t. m. po viharnej debati z 211 glasi proti 26 izrekla — svojemu ministerstvu zaupanje.

Dopisi.

Iz ormuškega okraja 17. jul. [Izv. dop.] (Volitve v okrajni zastop.) Glejte jih no! Nij jih veliko čez pol tucata teh prusjakov, pa so itak tako volili, kakor so sami hoteli in k temu so še tamošnjega nadučitelja kakor se čuje, v okrajni zastop volili, misleč, pa bode morebiti on njim pomagal slabe, zapuščene ceste pregledovati in navažati z nemško kulturo, ka-li? Pa pot je slovenski! — Da so si mnogo k temu prizadevali, dokazuje, da domači policaj nij imel skoro noč in dan miru, ko se je čas volitve bližal, nositi je moral prilizovalne listke (pooblastila) kmetom, da bi jih podpisali. Oni so se dali pregovoriti, kjer so njim boljše dni obetali. Ali prilizovalca neposlušaj! V starej torbi pa smo. Plačevali smo in še bomo naš teško zasluženi denar v okrajno blagajnico in ne vemo skoro zakaj. Tožili smo jeden družemu o slabih cestah, potih na misel pa nij nobenemu prišlo, ki ste imeli pravico voliti, da po jednom potu nij zmirom dobro hoditi. Kaj vam je resen vaš, pa zopet voleni predsednik kedaj dobrega storil? Kakor se čuje, hoče iz prihranjenih 10.000 gld. neko „šparkaso“ v Ormužu snovati in kaj potlej? tačas se še le bo rubilo na kmetih. Z ljudskim blagom se človek lahko hvali pa tudi gospodari; in kmetje pa — koliko vam pa kaj nesejo ti prihranjeni denarji? Ali so vam kaj zmanjšane doklade pri plačilu?

Domače stvari.

— (Druga ilustracija famoznih volitev v kupčijsko zbornico) risala se je 15. t. m. pred c. kr. okrožno sodnijo v Novem mestu pri kazenskej obravnavi proti tovarišem narodnega učitelja, g. Stanonika. Zatoženci, ki so se beričem ustavljali, so bili, kakor se nam poroča, vsi oproščeni od zatožbe, kakor smo pričakovali. Zagovornik dr. pl. Wurzbach je v sijajnem govoru pobijal zatožbo državnega pravdnika in osvitljeval znano delovanje beričev in necega davkarskega nižjega uradnika, ki je menda po tem potu hotel postati — kaj več — ka-li! Veselimo se, da ta politična pravda kaže, da so še sodniki — v Novem mestu.

— (Iz Šoštanja) se nam telegrafira, da se je tamkaj odprla telegrafska ščacija.

— (Red svečanosti), ki bode pri blagoslovljanji zastave občnega kranjskega društva dosluženi vojakov v Ljubljani 13. avgusta 1876. leta. 12. dan avgusta zvečer na kolodvoru sprejem povabljenih gostov. Ob 8. uri večerna godba po mestnih ulicah, potem družna veselica na vrtu gostilnice g. A. Avra „pri belem konjiči.“ 13. dan avgusta ob 6. uri zjutraj

godba po mestnih ulicah. Ob 8. uri zjutraj se vse družbe z zastavami zberó pred prostom družbene pisarne na franciškanskem trgu, št. 45. Ob 9. uri zjutraj odhod vseh društev na prostor svečanosti. Ob 10. uri zjutraj sprejem gospe zastavske kume (botre), potem sv. maša, blagoslovljanje zastave, zabijanje zastavnih gvozдов (žrebljev). Zastava se izroči zastavniku, potem bode ogovor društvenega načelnika. — Defiliranje in odhod skozi mesto do hiše družbene pisarne, kjer se zastave shranijo. Ob 2. uri po polu dne slovesni obed v kazinske restavraciji. Ob 8. uri zvečer slavnostna beseda na vrtu v gostilnici „pri zlatej zvezdi.“

— (Iz Trsta) se piše „Sl.“: Veliko se je govorilo v našem mestnem zboru in v tržaških časopisih o nameravanej reorganizaciji ljudskih šol v mestu v meščanske šole, o pomnoženji razredov v okoliških ljudskih šolah. Ali uresničil se je zopet jedenkrat znani izrek: „parturiunt montes et nascitur ridiculus mus.“ Šolska komisija je napravila obširno poročilo, ki se je dalo tiskati in se je razdelilo mej sve-tovalce; po dolgem debatovanji se je sprejel prvi paragraf, ki govori o osemletnem šolskem obiskovanji, sprejeli so se potem tudi drugi paragrafi do onega, ki govori o izjemi pri ljudske šoli v Rojanu. Učni jezik za šole v okolici pravi načrt, je slovenski, in italijansčina je učni predmet, samo v rojanski šoli je, počenši od tretjega razreda dalje, laščina učni jezik in slovenščina le učni predmet. Proti tej določbi, ki je pa uže tri leta dejansko vpeljana v tretjem deškem razredu v Rojanu in bi se imela raztegniti tudi v prihodnji četrti deški in tretji dekliški razred, vložili so Rojanci protest.

Tuji.

17. julija:

Evropa: Fischer iz Pešte. — **Pri Nemu:** Burger iz Litije. — **Hadjevusto iz Carigrada.** — **Ravnika iz Dolenjskega.** — **Salo iz Mostara.** **Weis iz Dunaja.** — **Pri bavarskem dvoru:** Lilek iz Dunaja. — **Ušiš iz Gradca.** — **Knez iz Trsta.**

Loterijne srečke.

V Trstu 15. julija: 65. 83. 55. 69. 4.

Dunajska borza 18. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v banko	66 gld	75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	80
1860 drž. posojilo	112	75
Akcijske narodne banke	862	—
Kreditne akcijske	146	70
London	125	90
Napol.	10	02
C. k. cekini	5	84
Srebro	101	10

Junca,

poldrugo leto star, lep, siv, krepak, mircatskega plemena, prodaje podpisani.

Kdor ga želi videti in kupiti, naj se oglasi na **Prev ojah pri Brdu** (Egg ob Podpeč) pri lastniku

(221—2)

Janezu Švarcelju.

Denes sredo 19. julija 1876

in vsak sledeči dan:

Velika predstava

z novo izbranim programom.

(223—2)

K sklepu:

„SNEWITTCHEN.“

Velika fantastična čarovna pravljica Grima izdelana za Cirkus ter predstavljena po ravnateljstvu Sidoli s navlašč zato uglasbeno godbo. Predstavlja se s 95 otroci v starosti od 10—12 let s popolnim novimi rimskimi triumfinimi vozovi poleg pa še s štirimi nalašč zato napravljenimi kočijami, v katere so upreženi Miniatur-ponny in Trakenski žurebi vkupaj je tedaj 15 konj. Spremlstvo princa mej tretjim dejanjem. Španjski groteski tamberin-ples, plešejo ga 8 otrok v navlašč zato napravljene obleki.

Kasa se odpre ob 6. uri. Začetek točno ob 8. uri.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Sloveča slika
Gabriel Maksa v Monakovem:

Jezus Kristus

(Kristusovo obličje na potnem prtu sv. Veronike),

ki je v Londonu, na Dunaji in kjer je bila še izpostavljena, povsodi imela zares neslišan vspeh — cenjena od angleških umetelnih izvedencev še nad 50.000 gld. — izpostavljena je v

redutnej dvorani

(št. Jakobski trg), (219—2)

od 8. ure zjutraj do 6. ure po polu dne.

Vstopnina: petek 14. in soboto 15. julija 30 kr., nedeljo do 2. ure po polu dne in v delavnikih 20 kr., nedeljo od 2. ure pak le 10 kr.

Naznanilo.

Podpisani jemlje si čast naznaniti, da je vzel

kegljišče v ljubljanskej čitalnici v najem, ter se priporoča p. n. občinstvu za mnogobrojni obisk.

Sè spoštovanjem

(220—3)

G. Eržen.

Št. 408.

Oznanilo.

V predmestji **Lož** poleg Gregoraševoga poslopja se bode bodoči mesec restavriral stari vodnjak in napravila nova primerna sesalka (pumpa). — Podvzetniki, kateri bi hoteli isto delo izvršiti, naj se ustmeno ali pismeno oglašijo do **10. avgusta 1876** pri podpisnem, kjer izvedó tudi dotične pogoje itd.

Občinsko glavarstvo mesta **Lož**, dne 15. julija 1876.

(224—1)

Lah l. r., župan.

Los-Agenten!

Ein älteres, bestrenommiertes Bankhaus sucht für alle Orte, wo es noch nicht oder ungentigend vertreten ist, fleissige und solide Personen mit der Agentur für den Verkauf von Losen und Staatspapieren gegen monatliche Ratenzahlungen, zu betrauen. — Die Bedingungen sind sowohl für die Agenten, als auch für das Publikum sehr günstig. — Bei entsprechendem Fleisse gewährt die Agentur den Agenten ein bedeutendes Einkommen. — Offerte mit Referenzen oder Berufs-Angabe sind zu richten an das Bankhaus **B. Kramer in Prag.** (225—1)

Franc-ove esence za življenje.

Gotovo in skušeno sredstvo proti večini boleznij z vspešnim učinkom in sicer tako, da bi morala vsaka gospodinja tako zdravilo pri hiši imeti. (53—16)

Jedino pravo dobiva se pri

Gabriel Piccoli,

lekarnju, na dunajski cesti v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.